

ლიტერატურული გაზეთი

№24 (328) 23 დეკემბერი 2022 - 19 იანვარი 2023

ბამოლის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 80 თეთრი

ნინო დარბაისელი სტრონი

მარიამული

ათი,
ათასი,
ათიათასი,
აურაცხელი
შენი ვთქვათ, ჩემო მაცხოვარო,
ერთიც იმისა — პირველისა,
ვინც შენს სიტყვაზე
სიძულვილით აღმართული ხელი დაუშვა
და ჩასაქოლად მომარჯვებული ქვა ვინც დადო
მტვრიან მიწაზე;

ვინც თავის თავში
მეტი ცოდვა აღმოაჩინა,
შენ კი იმ მტვერში
თითით წერდი,
გამოუცნობი ასოები გამოგყავდა,
წაუკითხავი.
და ვთქვათ იმათიც,
იმ ცოდვილთა,
იმ ურწმუნოთა,
ვინც შეყოყმანდა,
მაგრამ პირველის მაგალითი
მაინც უბრად გაიმეორა,
ცოდვილისათვის მოღერებული ქვა მოიშორა
და ისევ თავის სავალს გაუყვია...
და უფროე კი ვთქვათ იმისი,
ვინც შენგან ხსნილმა და შენდობილმა
მეძავეობა დაუტევა და მოგეკედლა
შენ — მიმავალს
გარდაუვალი სასმისის და გოლგოთისაკენ,
ვინც დაგიტირა,
ვინც იხარა შენი ხილვით
აღდგომის მერე,
ვისაც არასდროს უკან აღარ მიუხედავს,
ცოდვის ცეცხლში გახვეული წარსულისაკენ
და ამის გამო დანაცრება არ უნერია,
ვინც დაიჯერა,
რომ მიმავალი უკან-უკან თუ იყურება,
გზაზე დაგდებულ ქვას ფეხს წამოკრავს,
დაეცემა,
დაილუპება.
აურაცხელი შენი ითქვას,
მაცხოვარო,
ერთიც — იმათი,
დანარჩენი ამ ცხოვრებაში
— მარადიული ქვა და მტვერია.

IV-V

თამარ ჟღენტი

ბაუბაღავ თავებს

თუკი გსურს წადილის ასრულება,
ნუ უცდი გარემოს, თქვას — „არა“/„კი“.
მას, ვინც მორჩილებით გასულელდა,
შერჩება წყალი და ქვასანაყი.

იღბალი მშვიერი არნივია,
მის კლანჭებს რატომღაც არ ელოდი.
რამდენი ცხოვრება გაგინირავს?
და თავი გგონია ლანსელოტი.

რამდენჯერ გულს ნება ჩაუქოლე,
რომელი ოცნება არ დაგიმხია!
სიხარულს სულ ახლოს ჩაუქროლე...
და ქროლამ აფრები დაგიხია.

შენც ნაპირს მორჩილად დაუბრუნდი.
აბა! — თავგანწირვაც ასე უნდა!
და ბედი, თვალისთვის დაბურული,
თავისთვის უკურნებლად დასნეულდა.

დგახარ მომაკვდავის სარეცელთან,
იოვლი გამეტებულ სიხარულებს.
კაცი იმათ ველარ დაეწევა,
მორჩა! იმათ აღარ იმსახურებ.

სიმართლე ასეთი მარტივია.
ბრალი შენ მიგიძღვის, სხვას არავის.
ახლა გულმოდგინედ ატრიალე
ხელში ეგ წყალი და ქვასანაყი.

VIII-IX

შემდეგი ნომერი გამოვა
2023 წლის 20 იანვარს

ნინო დარბაისელი სტრონი

პოეზია. ორი

სენტ-ლუისში პომპეის გამოფენაზე ვნახე ჩახუტებულად გაქვავებული წყვილი. სავარაუდოდ, მდიდარი მეომარი და მეძავი. პომპეი განთქმული იყო თავისი საროსკიპოებით, სადაც ტყვე-ქალებს ამუშავებდნენ.

მეომარი:

— ამასობაში ბოლო დღეც დადგა. ვერ გადავრჩებით ვერცერთი, რადგან მთიდან დაიძრა მხურვალე ლავა! ლავამ ქვეყანა ააყირავა. გრიალით მოდის გრიგალი-ცეცხლი! სულ ოხრად რჩება ეს ოქრო-ვერცხლი. სისულელეა თურმე ყოველი, რისთვისაც ვიბრძვით, რასაც მოველით. მოკვდა, ვინც ბოლო ძალი მოიცა და ისიც, ვინაც მხდალად მოიქცა. არც გასაღწევი არა ჩანს არსად, რას მოვენიე სიცოცხლის ფასად! აქ რა მინდოდა, რამ მიმიყვანა! ფეხქვეშ მეფინა მთელი ქვეყანა... ფერფლით პირსავსეს ფეხიც მეფლობა. ვინ დააბრალა შავ ფერფლს — ფერფლობა! ქალი:

— აი, სად შევხვდით! მო, მეომარო, შენ — სასურველო ჩვენი სტუმარო! დანგრეულია ჩვენი პრიტონი, აღსასრულის წინ — ვართ უკლიტონი! ვერავინ მეტყვის, „ო, მე რომ არო“... არ გინდა ქალი? მო, მეომარო! ხომ არ ვიქნები შენთვის მეც ავი, შენ — მამაცი ხარ, მე კი — მეძავი. ბევრი იამე — ასოს დასობით, მეც — ნაამები მყავდა ასობით. რალა დროსია რიდი და კდემბა, როდესაც ირგვლივ სუყველა კვდება! მომენდე-მეთქი, რა დროს რიდია, ვერ ხედავ? — ცეცხლი ცას უკიდა. ცა ჩამოიქცა, ცა ჩამოიქცა... სად გამირბიხარ, დარჩი, მოიცა! დე, ვიდრე სული შეგვეხუთება, მოვასწროთ კოცნა და ჩახუტება!

... გაქრა პომპეი, ხვედრი წყეული ერგო, ორიოდ ათასწლეული ერთად გორავდა მართალი, ჭორი. ექსპედიცია გახევებულა, აუზიდიათ როდესაც მორი, ჩახუტებულად გაქვავებული, მორქვემ სხეული იპოვეს ორი.

ჩემი ლტოლვილი მეგობარი

მე თუ რამე მკლავს, ეს მეტისმეტი ზრდილობაა! (აქ — თუ ძალიან არ გაიცინებთ, მოწყალედ მაინც გამოიღმეთ) ნეტავი და, სულ არ მეკითხა ჩემი ლტოლვილი მეგობრისათვის, როგორ ხარ, თქვენები როგორ არიან-მეთქი.

როგორ ვარ და და აი, ასეო: გათხოვებით — არ გათხოვილვარ, რამდენიც ვინმეს მოვეწონე, ეუბნებოდნენ, კარგი გოგოა მაგრამ, იცი? — ლტოლვილიაო. ლტოლვილი — რატომ? ფეხმძიმე იყო დედაჩემი, ოცდაათისა ახლა ვსრულდები, დაბადებით — აქ დავიბადე და მეტრიკაშიც ასე — თბილისი მინერია, მაგრამ მეტრიკას, თან გადაშლილს, ხომ არ ვატარებ,

აა, დედაჩემი?! დედაჩემი — ჩემი შვილია, ორი წელია, რაც ექიმებმა დემენცია დაუდგინეს და მე მირჩიეს,

არ დაგავინყდეს, დედაშენი — ის პიროვნება აღარ არისო, მოგიწევს ახალ ადამიანთან შეგუებაო.

ვის სად გავექცე! ვეგუები. ჩემი შვილია დედაჩემი, ვბან, ვასუფთავებ, თმას ვუვარცხნი, პამპერსებს ვუცვლი და ხელით ვაჭმევ, ოლონდ მშიაო, მეორე წუთში გაიძახის, ხან კი წყალზეც პირს მიიბრუნებს.

დედაჩემი — ჩემი შვილია! ხან დაიჭინებს, რას მეუბნებით, რა — ჭიბურხინჯი, ეგ სიტყვა სულ არ გამიგიაო, იქ არ მომკვდარა ფეხაუდგმელი ჩემი ბიჭი, სხვა ქალებივით მეც სანიშნებლად დიდი ხის ქვეშ არ დამიმარხავს, არც მინვალია და დიდი ლოდი არ დამიდა, ამ ცივ ზამთარში მძიერ ნადირს სუნი არ ეცეს, მიწიდან თხრა არ დაუნყოს-მეთქი.

დიდი კაცია ჩემი ბიჭი, მთავრობის კაცი, ცოლშვილიანი, დიდ სახლში ცხოვრობს და მანქანაც ემსახურება, და ხომ არ იცი, რა ვანყენინე, ჩემს სანახავად რომ არ მოდის და არც ბავშვებს არ მაკარებსო?!

ჩემი შვილია დედაჩემი! ხან — სულ ცოტა ხნით, ძველებურად, ჭკვიანურად მოიკითხავს, ერთი, ნახეო, ქვემო უჯრაში, ბენდენაში გამოკრული მინა მიდევსო, აფხაზეთს ვინლა დამანახებს, იქაურია. როცა დამმარხავთ, გულზე პეშვით დამაყარეთო.

ჩემი შვილია დედაჩემი, ასე თუ ისე, თავი გაგვაქვს, თანდათანობით ხელში მეღევეა და ალბათ მალე გამოქრება და მე უშვილოდ გადავვიგებო.

ან ვიდრე შევძლებ, მე ვიქნები ჩემივე შვილი, ჩემი დედაც მევე ვიქნები, არ მეშინია. მინის ზემოთ ვის დატოვებენ! შიშით კი იმას ეშინოდეს, ვისაც ამქვეყნად სასახლე აქვს, მაგრამ იმქვეყნად ერთი კენჭიც ვერ წაუღია.

აი, ასე ვარ, მე — ლტოლვილი — სამშობლოშივე, ჯერჯერობით კი მხნედ დავრჩები, ვიდრე ასეა, ჩემი შვილია — დედაჩემი!

არ შეურიგდი!

როცა დავმორდი პირველ სიყვარულს, უცებ ვიგრძენი, რომ დედამინა დაბარბაცდა და სიმძიმის ცენტრი დაკარგა და რომ სიცოცხლე ამ სამყაროში ფეხს ვერა და ვერ იკიდებდა. გათენებული — არ ღამდებოდა, დაღამებული — არ თენდებოდა. სულ ცოტა ხანში მე დავიღალე და მოვდუნდი, მე შევეჩვიე, ბედს შევურიგდი და გავიფიქრე შეგუებაში გამონაფულმა, რომ ყველაფერი უბრალოდ, დროის ამბავია.

როცა დავმორდი ჩემს სამშობლოს, უცებ ვიგრძენი, რომ დედამინა დაბარბაცდა და სიმძიმის ცენტრი დაკარგა და რომ სიცოცხლე ამ სამყაროში ფეხს ვერა და ვერ იკიდებდა.

გათენებული — არ ღამდებოდა, დაღამებული — არ თენდებოდა. სულ ცოტა ხანში მე დავიღალე და მოვდუნდი, მე შევეჩვიე, ბედს შევურიგდი და გავიფიქრე შეგუებაში გამონაფულმა, რომ ყველაფერი უბრალოდ, დროის ამბავია.

უკრაინაში როცა პირველად ომი დაიწყო, უცებ ვიგრძენი, რომ დედამინა დაბარბაცდა და სიმძიმის ცენტრი დაკარგა და რომ სიცოცხლე ამ სამყაროში ფეხს ვერა და ვერ იკიდებდა.

გათენებული — არ ღამდებოდა, დაღამებული — არ თენდებოდა. სულ ცოტა ხანში მე დავიღალე და მოვდუნდი, მე შევეჩვიე, ბედს შევურიგდი და გავიფიქრე შეგუებაში გამონაფულმა, რომ ყველაფერი უბრალოდ, დროის ამბავია.

სხვა რა გზა რჩება სუსტიანთის? ერთს გაიბრძოლებ და თუ მორევა არ შეგიძლია, რაც არის არის, შეურიგდები, მაგრამ, მსოფლიოვ, ყოველწამიერ დროს იმდენი სიკვდილი მოაქვს, მტერს კი ვერაფერს შეაგონებ, რადგან გონიდან გადასულია.

გესმის, მსოფლიოვ? შენ ძლიერი ხარ, მსოფლიოვ, დავდგეთ ყველა ერთად: თვით უსუსტესიც, სუსტესიც, ძლიერესიც, უძლიერესიც, ვიბრძოლოთ ერთად, ვისაც რითი შეგვიძლია, ნუ დავიღლებით, ნუ მოვდუნდებით, ნუ შევეჩვივით, და ნურასოდეს შევეურიგდებით!

ინტერმისია

ხმაკრიალა ვიოლინომ ჩელოს ჩააბარა ბანი. აი, დარდი, თუ მრავლობენ იუდანი, ბარაბანი!

არა — დოლი, დოლი — არა! გული არის ბარაბანი და ხმიანობს წარამარა ფრთების ოფლში განაბანი.

მე ვარდები მომელიან, თანაც ერთი-ორგან ია, აქ ბასუნი — რომელია? ეს ვენები — ორგანია.

ო, მატრო, ნუმც მომასწრო იმ დღეს, როცა არ ვიქნები! ცათა შინა კი არ წავალ, აქ ჰანგებად დავიქნები.

ო, მსმენელებს ალბათ სურდათ, ამ დარბაზში დაესვენათ, გადაიქცა ყველა სმენად, მთლად სამყარო იქცა ვენად, ამ ბარბერმა გაუბერა, თავი გაიბეთჰოვენა!

სადაც რამე გულს ეხება, ყველგან ისმის ბეთჰოვენი. მე ბეთჰოვენს, მე ბეთჰოვენს ვერასოდეს ვეთხოვები!

ორკანტრი. პაუზა

ფრანგულ საყვირებს, ნერწყვით ავსებულს, მუხლზე ირტყამენ ორკესტრანტები. სძინავს პიკოლოს ისტერიულს, და კონტრაბასთან აბასად დინჯი ბასუნი. ვიოლინოსთან ისმის ვიოლა, ვიოლამ საქმე გააიოლა.

მე გიმეორებ: — ის, რაც კარგია მუსიკაში, პოეზიაა. მხოლოდ მან იცის, რას განიცდის ნამსვლელ-დამრჩომი.

რომელი უფრო საბრალოა, იკითხა ვინმემ? — დამრჩომისაა გული იგი პოეზიისა, ტირის უგონო, იქნებ კენესა შენ გაუგონო; ნამსვლელისაა გონი იგი, გონი უგულო, არ დაედევნო, ცივი ცეცხლით გადაბუგულო!

თუკი ნასვლაა, ნასვლა უნდა იყოს ასეთი: უცებ ადექი, დაგუბებული — ლოყების ბერვით, ამოიუნთქე, ხმა აღარ დაძრა, შეტრიალდი და გაეშურე!

წყალმა წაიღოს და მენყერმა გადაუაროს, რაც წინ მიმავალს უკან დაგრჩება. ხოლო ვინც გრჩება, დაე, ჰქონდეს იმას კუნძული, პალმის ხეებით, ზეთისხილით, მწვანე მდელიზე მონანკარე ალმასებით, ბატკნით და ეჟენით, ხოლო დროდადრო, ღამლამობით, ციურ მანანას რომ ჩამოთოვს, შემდეგ თოვამდე სავსე ჰქონდეს გობი და ქვაბი.

ცხოვრება ჩვენი — გაძლებაა. უძლებ, თუკი ხარ ადამიანი და თუ მხეცი ხარ, აქეთ გიძლებენ. თუ ანგელოზი — ზემოდან უნდა დასცქეროდე, როგორ უძლებენ და ვერ უძლებენ სხვები ერთმანეთს. სამივე ერთად შენში თუა — ვინმე სხვას არა, უნდა ადგე და საკუთარ თავს თავად გაუძლო...

ჰოდა, მეც ვუძლებ და ნურავის ნუ გენყინებათ, როცა უეცრად გავექცევი თავქუდმოგლეჯით, რადგან ცხოვრება ერთი გაბმული გაძლებაა, მაგრამ გაბმული როცა ძალიან დაიჭიმება, გასანყვეტად როცა წკიპზეა, მაშინ ცხოვრება — გაქცევა და გადარჩენაა.

აი, ამ ერთხელ კიდევ გადავრჩი! წინ — მზერავ ჩემო! ყურო ჩემო — ახალ ხმას მიჰყევ! დაე, დროდადრო გამოცდილი პერკოშენისტის მოზომილობით ნიავს მოჰქონდეს სუნთქვა შორი, ნანწკარი, „მე- ეეე!“ ჩამოდგეს ჟამი და ჟღარუნობდეს ტამბურინზე კიდევ ეჟევანი!

ბამბის ნაყინი

ნეტა ეს რაღა სახელიაო, სად ნაყინი და სად — ესაო? ცისარტყელას მთელი სპექტრი შიგ რომ ერიოს, უბრალოდ, რაღაც თბილი არისო, თბილი და ტკბილი, ნაყინი კი ვერ იქნებაო.

მინდოდა მეთქვა, მენაყინენი თბილის-ქალაქში მთელი კვირა რომ ნაყინის ყუთს დაატარებდნენ, უფროსები არ ყიდულობდნენ, სუსტი ყელი გაქვს, სიცხეს მოგცემსო, კვირის ბოლოს კი ერთი დღე იყო, ერთადერთი, პარასკევი, ბამბის ნაყინის ჩამოტარებით გულს გვიხარებდნენ. მერე რა, თუკი მშრალად მბოლავი რაღაც ყინულის სანატრელად მყრალი სურნელი ყიდვისას და ყუთის ახდისას ცხვირში ჩვენ არ გვეძგერებოდა! ის სურნელი სხვებისა იყო, ყელმაგრებისა, ცივი ნაყინის ამტანებისა, ჩვენ კი გვერგუნა — ბამბის ნაყინი.

განეპილ თითებს განეპილივე ენის ნვერით რომ ვილოკავდით, განა გვესმოდა, განა ვინმე დაგვაჯერებდა, ორგანიზმისთვის სასარგებლოს რომ არ შეიცავს იგი არაფერს

და ნახშირწყლების ამ დიდ საბადოს მეტაბოლიზმი ცხიმად გარდაქმნის და მუცელ-თეძო-ბარკლეულში ფენა-ფენა ნაზად გვილაგებს; ცუდ ქოლესტერინს ეხმარება, სულ მალლა-მალლა აინიოს, მთელ სისხლძარღვებში ჩახერგოს ყველა მოსახვევი თუ გასასვლელი, ათასნაირი ტრომბოზების წერა გაგხადოს

შენ თუ ნახვედი, რა აზრი აქვს ან გაციება-გაცხელებას, ავად გახდომას ან კარგად ყოფნას? შენ თუ ნახვედი, რამე ახალ აზრს გამოვიგონებ, გულში ცარიელ ორმოს დიდხანს არ დავიტოვებ, ყოფას მოვირთავ საარაკოდ, ათასერთ რამეს მოვიფიქრებ, საკუთარ თავთან დამტოვებ რაკი. შენ თუ ნახვედი, დავრჩები ისე განბილებული, როგორც ის ბავშვი, ხვეწნა-ხვეწნაში გულგრილმა თუ დაღლილმა მამამ ხურდის მიცემა ძალიან რომ დაუგვიანა, მერე თავქვეზე კი გამოიქცა, სულს ძლივს ითქვამდა, მაგრამ ნაყინის მოტოციკლეტი იქ აღარ იდგა, ნასულიყო და შავი ბოლი თრახთრახით რომ მოიქნია ბუზისტოლამ შორ მოსახვევში,

ერთი დღით, არა, ერთი კვირით, არა, მთელი ერთი სიცოცხლით ნავიდა და თვალს მიეფარა. მე შევცქეროდი და გავიფიქრე: თუ დაგვიანდი, რა აზრი აქვს, ფულიც რომ გქონდეს. ფულიც რომ გქონდეს, ვერ გიშველის, თუ რაც გინდა, არ იყიდება. მაშინ იმხელა არ ვიყავი, ფიქრს რომ ამაზე ღრმად ჩავყოლოდი, ახლა ცოდნა კი რაღა დროსია!

იქნებ ცხოვრების ქარიშხლებით გადაქანცულის გადასარჩენი სიყვარულია ბამბის ნაყინი: ტკბილი და თბილი, უფაფუკესი, ზოგჯერ ნაზადაც შეფერილი, ვეებერთელა, მაგრამ მსუბუქი, ნებადართული

ვინ დაგაჯერებს, ორგანიზმისთვის სასარგებლოს რომ არ შეიცავს იგი არაფერს! დე, როგორც უნდათ, იმეორონ:

ნეტა ეს რაღა სახელიაო, სად სიყვარული და სად — ესაო? ცისარტყელას მთელი სპექტრი შიგ რომ ერიოს, უბრალოდ, რაღაც თბილი არისო, თბილი და ტკბილი, სიყვარული ვერ იქნებაო.

ცნობადი კაცის გასვენება

ცნობები და ნაცნობები, სნობები და ნასნობები!

მუსტანგი

ამერიკაში ცხენი პირველად მაშინ ნახეს, ესპანელებმა რომ ჩამოიყვანეს. ნამსახურევი ცხენის თავისუფლად გაშვების ნაყოფია გაველურებული ცხენი — მუსტანგი. ამჟამად მათზე ნადირობა აკრძალულია, კანონი იცავს, ადრე კი იჭერდნენ და გახედნილებს ისევ ცხენებად იყენებდნენ.

მუსტანგო პატარავ, ოფლიან ქოჩორქვეშ გიჟურად გიელავს ავსული ალები, რა ოფლის ბულია, ირგვლივ რომ ტრიალებს — შარდული სიმყრალე და ნესტოებიდან ვნებურად მქშინავი

ეგ ცხელი ნასუნთქი! ტანი მოცახცახე, ხელის შეხებაზე გვერდით რომ გახტები!

არ გინდა, მუსტანგო? — ტანგოს მუსიკაზე შენი სასურველი ყელგადაგდებული ზედ გეკიდებოდეს, ალი ედებოდეს, ოდეს მოფართხალე სრიალით ლაჯქვეშ შემოდრომას ლამობდეს, ზედვე გაკვდებოდეს?

დრო როცა განცხრომით ატარე, რეატა არის თუ რიატა,

უეცრად კისერზე მოგედო, ასე დაგიჭირეს ლაზოთი, ლაზათი შენსავით ვინ იცის ცისკარზე ჭენების! ნებისად ბალახის მძოველი ველად დალევ ნამს და ჯოგის დამკარგავი ავად იარები და არ უბრუნდები გადავლილს. ვინ იცის, ვისი ხარ ნადავლი!

აქ ძველი წესია ცხენების გაშვება, შინაურ ცხოველთა გაგარეულება და მერე გარეულ რემათა მიგნება. ნება ნაშეერთა — ერთად კი არა და მარტო ხეტიალი და ბედი ტიალი, ხიფათის ცემა და დაცემა შენსავით! ავით შენს გახედნას შეიძლებს ვერავინ და ნელა გიჩვევენ, ვიდრე ზურგს მიუშვერ ვერაგებს.

ო, შენი ძარღვები ვეება, კუნთები — ნეკნების მომჭერი, კისერი, სერი კი — ნაშანთი უცნაურ ნიშანთა!

მუსტანგო! არ გინდა? — დაგინდო და ისევ გაგიშვა თავნება, ვნებათა ელვარე არე ვლე ჭენებით, შვებაა! როგორი შვებაა თავის გაბავშვება! მე გიშვებ, მუსტანგო!

თოვს

ყინვისაგან ლოყებდაბრანული ნათხოვარ ციგას თხისქონით რომ ძირს ვუპოხავდი, ხელთათმანებში და სველ ჩექმებში გრძნობადაკარგულ თითებს ძლივს რომ ვამოძრავებდი, მამიდაჩემი მეტყოდა ხოლმე:

— ეს რა თოვლია, ნამდვილი თოვლი ჩემს ბავშვობაში უნდა გენახა — და იმაზედაც უფროსები მეუბნებოდნენ, ეს რა თოვლია, შენ ჩვენი უნდა გენახაო!

თოვს მთელი ღამე, მაგრამ როგორც თოვს, არასოდეს ისე არა დებს, როგორც არა წვიმს ისე, როგორიც ქუხილია და დილის თოვლი შუადღეზე — ტალახია, ღამით — ყინული. თუ კიდევ მოთოვს — — საშიშია ყინულზე თოვლი.

ბავშვები ნაძვებს ქვეშ უძვრებიან, ტოტებს ზედ თავზე იბერტყავენ, თოვლში წვებიან, გორაობენ, გადმოგდებული ენის წვერზე ფიფქებს იდნობენ, ცინგლი ჩამოსდით ცხვირიდან და მაჯით იწმენდენ, რამდენი მივა შინ წითლად ლაჯებგამომწვარი!

რა თაობაა! — სრიალი უნდათ, ციგის ატანა — ეზარებათ, მე მოკლე-მოკლე ნაბიჯებით აღმართზე ამაქვს და რომელიმეს ვეუბნები:

— ეს რა თოვლია, ნამდვილი თოვლი ჩემს ბავშვობაში უნდა გენახათ!

ჰო, ბავშვობაში, ჩვენს ბავშვობაში! არასდროს ისე აღარც ითოვებს, როგორც თოვდა ჩვენს ბავშვობაში.

თოვს!

ბარო

ვაგონი, ზაფხულის ვაგონი! მეტოქეს ვილაცა ვეგონე, უგონო! ვერარა ვაგონე, და ველარც ვუგანე, ვიგინე, ვაგინე! ვაგინი, შენკენ გზას ვაგინი. ღამეა, ვაგინა, ვაგონი! ჩემია, ჩემია ვაგინა! ვა, გონი!

ისე გალურჯდა! — ვერ დაუფარავს აღფრთოვანება ყრმა გალილეოს:

„— სასწაულია ეს „სამრეცხაო“, რიჟრაჟის ლილა, ღრუბლების ქაფი. ცა საარწივე, ცა სამერცხალო, ცა — ურწმუნოთა თავებზე ლაფი.

ცა ბრუნავს, როგორც მინა და... უფროც! ლურჯი სინათლით ყველა სხვის მოსავს. მე გავფრინდები ასეთი უფროც, თუ მოვიპოვებ რწმენას, ღვთისმოსავს!..“ —

ხუთასი წლის წინ პოეტურ აზრებს — ბრმა უმეცრების ზღვა გალიეო, ასტროფიზიკის აღზევებამდე ასე აფრქვევდა ყრმა გალილეო.

თვალის გასწორება

ჩემო გაყინულო მზერავ, დიდი ბოდში — თვალი ვერაფერს ავარიდე. ისე განვიცდი, რომ ყველაფერს გაყურებინე, რისიც შენ ასე გემინოდა, რაც ძალზე გძულდა.

სამაგიეროდ, ახლა უკვე არც ბეცი გეტქმის, არც შორსმხედველი — კარგად არჩევ ყოველგვარ დეტალს ცხვირწინ თუ მთების და ზღვების და თვით წლების იქით.

ეს ვითომ დიდი არაფერი, მაგრამ ის რად ღირს, რომ ველარ გეტყვის ველარავინ ვერც ერთი ტონით: „გამოიხედე, გოგო, თვალში!“ — ჰოდა, ასე რომ,

ჩემო გაყინულო მზერავ, დიდი მადლობაც, რომ ბოლომდე უძლებდი ნანახს. და რამდენჯერაც აწყლიანდი, იმდენჯერ გაშრი.

უბრალოდ ვწუხვარ, რომ ვერაფრით ველარ გაგათბე. მე რა ვიცოდი, თუ ასეთი გრძელია ღამე, მზე — ასე სუსტი და ასეთი პატარა — კაცი.

სტამბული

ცისკრის ნამაზია. ქალაქის ნამუსი, ნოხზე მოხრილი ყადი ლოცულობს... ბაზარი რუზრუზებს: უზმობე ნამოყრილ ტყვეებს ყიდის.

უყურებს მინარეთს (საცაა ინათებს) ერთი წითური გოგო. არავინ — ვინც წუთით, არავინ — ვინც რამით, სულ მცირე შევბას მოგვრის.

ბოლმით და ბალდამით გასკდება ამ ღამით (ას აქჩედ იყიდა მოლამ), ოღონდ არ გახდება ხასა და მხევალი!.. წყალში თავს დაიხრჩობს უმალ!

ჩანს, თითქოს ნახევარ მთვარეთა ნახელავ სიავეს გული ვერ იურვებს, მაგრამ... თვით ფადიშაჰს მიჰგვარეს ჰარემში ხარჭად მღვდლის შვილი — ჰიურემ!

... მწუხრის ნამაზია, ფეხმძიმე ავაზა — მბრძანებლის ერთა, ცოლი, პირველი ჰასეკი, სულთანის ჰიურემ თავის გაჩენას ლოცავს...

... რატომ არ იურჩე, როგორ გაიყუჩე,

ადგილის დედა

პირველ სიმღერაზე დარწმუნებით ვერაფერს ვიტყვი, ვერც პირველ ცეკვაზე, ალბათ უფრო კაცებისაა, სანადიროდ წასულებს ლოსის მოხელეებისას სიხარულის ყიჟინა რომ აღმოხდებოდათ და ერთს კარგადაც დაუვლიდნენ, პირველი ლექსი კი ქალს ეკუთვნის, დანამდვილებით. შინ დარჩენილ შემგროვებელს, მცენარეების ფესვთა მჩიქნავს, ხეებიდან ნაყოფის მომწყვეტს.

დილაბნელზე თავის კაცს რომ შეაღვიძებდა, მგლის ტყავში საგზლად გაუკრავდა გნოლსა და როჭოს,

და გაუშვებდა. მერე ნაკვერჩხალს შეუხედავდა, ნაცარს მიყრდნობდა, შიგ ხმელ ტოტებს შეუკეთებდა, გამოქვაბულს აბლაბუდებს ჩამოაშლიდა, ღამეული ფრინველების ნასაქმს გახვეტდა და მდინარესთან ჩაირბენდა წყლის მოსატანად.

ანარეკლში დახედავდა საკუთარ სახეს, იქნებ თმისთვის ხელიც შეეველო. ტყავის ტომარას აავსებდა, გაბრუნდებოდა თავის ქვაბში, გასძახებდა ტომის სხვა ქალებს და გვერდიგვერდ შეუყვებოდნენ ჭალას სისხამზე.

დადიოდა და აგროვებდა ქალი გზადაგზა მზამზარეულს და ბუნებრივად დაფასობულ ათასგვარ ბალახეულს, ხილეულს, თხილეულს, ბოსტნეულს, მარცვლეულს, ბოლქვებს და სოკოებს, ტოტებს და ყვავილებს, კენჭებს და ნიჟარებს. ყველაფერს, რაც მის ცნობისწადილს გააღვიძებდა, რაც თვალს მოსწყვეტდა და რალაციით გააკვირვებდა.

ამასობაში იმდენჯერ დაშავდა — თითი დაესერა, მუხლი გაეყვლიფა. მოინამლა და თითქმის მოკვდა კიდეც, მაგრამ ბოლოს მაინც ისწავლა ვარგისის და სარგოს არჩევა, უსაფრთხოსა და უწყინარზე მოპოტინება.

და შინ, სადაც მხოლოდ ხორცი ეგულებოდა, ნანადირევად მიტანილი კუჭის ნადილი, თავად მიჰქონდა ყველაფერი, რაც გულს უნდოდა, უსისხლოდ, უმსხვერპლოდ მონადირებული თავშესაქცევები.

ზოგი მათგანი იჭმეოდა და ისმეოდა (მთლად უქმადაც როდი შთებოდა), უფრო მეტი კი თვალისთვის იყო. და თავში მუდამ ახალ-ახალ კავშირს ბადებდა.

ერთხელაც კაცი შინ უგუნებოდ დაუბრუნდა, ხელცარიელი.

განზე გასწია ქალის ხელი, კოპებშეყრილი მიეყუდა ქვაბის შესასვლელს და ტანთყავის გახსნა დაიწყო, ამ დროს კერასთან თვალი ჰკიდა მძივად აცმულ მარცვლებს, ნიჟარებს, ახლად დანწულ ნწელის კალათებს, ბუჩქად ერთმანეთს მიმაგრებულ ფერად ბუმბულებს, კენჭის ხუხულას... და უცაბედი, საზარელი ბრაზით აღივსო.

წამოავლო ხელი კომბალს, ფიცხლად მივარდა და ყველაფერი ერთიანად მილენ-მოლენა, ინერწყვებოდა და ღრიალით ფეხით თელავდა ყველაფერს, რასაც ქალის ხელის შევლება ეტყო.

როცა კარგად გული იჯერა, ერთი შებღვირა ქალს, რალაცა შეუჯავჯლანა და მერე მშვიდად მოგიზგიზე ცეცხლთან წამონვა მშვიერი, მაგრამ კმაყოფილი, დასაძინებლად.

ქალი კი ედგა თავზე თავის დაღწილ საგნებს, იმ დიდხანს ნაზიდ სიფაქიზეს, საიდუმლოს, სიბრძნეს, სიხარულს. დაჰყურებდა და მარილიან გემოს გრძნობდა მოცახცახე ტუჩის კუთხესთან. აღარ შიოდა, მხოლოდ გარეთ გასვლა უნდოდა.

ნელა აკრიფა დაფანტული, ტყავში გამოკრა და გარეთ იქვე შორი-ახლოს ჩაფლა გულდაგულ. უკან მისული გამოქვაბულის პირთან შედგა და ცას ახედა. მთვარის ნათელი ჩაღვინთა სველ წამწამებში. ერთხანს უყურა და სიამით გულში აღმოხდა — რა ჩემი მუცელივით დამრგვალებია თვალი ღამესო.

ასე იყო. პირველი ლექსი უსათუოდ ქალმა დაწერა, იქამდე, სანამ მონადირე კაცობრიობამ შეიმეცნა, რომ მარცვლების შეგროვებით, მერე გაფანტვით, დედამინაზე პური ჩვენს არსობისა მოიყვანება.

ყრმა გალილეო

„— თითქოს განთიადს მზემ დაუბარა, ჩემს ამოსვლამდე ცა გალილეო, —

როგორ გაგიხადეს ყაბულს? —
ეს კითხვა, მგონია,
კონსტანტინოპოლთან
მუდამდღე ექნება
სტამბულს.

სოფლად

დილაბნელზე გაგონილი მამლის ყვირილი...
ჭრიჭინების გაბმულ ჭრიჭინში
ბალახის მჩატე კალიებით ამრიალება...
ხის იატაკის ჭრილი და
ოთახში კოლო,
აქა-იქიდან მოღწეული ფუტკრის ზუზუნი,
ნახირის ზმუილს შერეული ძაღლის წკვეწკავი...
ჭასთან კრუხის და წინილების აკრიახება,
საცერი, დიდი ქვასანაყი, ღერლილი, ქატო,
საბძელთან ცხენის ფრუტუნის და, რაღა თქმა უნდა,
ხელით ნარეცხ, მზეზე გაფენილ,
გამოხარშვისგან სიუხეშეშეპარულ
ზუნარს,
გალილავებულ ბალიშისა და საბნის პირებს
გამოყოლილი სახამებლის და ეზოს სუნი —
ახალთახალი თეთრეულის თეთრეულობა.

თუმცა სოფელი, უპირველეს ყოვლისა, არის
სულ ორი სიტყვა, ყურმოკრული დილის ბურანში:

„ბოშები ჩამვიდნენ?“
ან — „ბაღნები ჩამოვდნენ?“
ან —
„მოიდნენ ბლარები?“
„ჩამოიდნეს ბაღნები?“

„ქუმორთესო ბაღანეფქ?“
„ბოშები მევიდნენ?“
ან — „ბეფშვარ ჩანხადხა?“
„ყაზირლები მევიდნენ?“

კიდევ ბევრია ასეთები, „მოსულარინენ
ბუღარტები?“ და სხვა,
ჯერაც მთვლემარს გულს რომ გაიმებს.
და მთქმელნი შენთან შეყრასა და ბაასს ელიან,
რადგან სოფელი, ეს მეზობლის სტუმარ ბავშვებთან
დილაადრიან გადასული მეზობელია.

რ.დ.გ.

რ.დ.გ. ანუ რისი დამტკიცებაც გვინდოდა,
არის ის,
რომ სინამდვილეში
არაფრის დამტკიცება არ გვინდოდა —
აი, ჩვენი ცხოვრების დევიზი,
მარტივი, კარგად ნაცადი და საიმედო!

ვთქვათ და ვაკეთოთ ყველაფერი არაფრისათვის!
ისე, უბრალოდ;
არაფრის ნიშნად, არაფრის გამო, არაფრის ხათრით.
ო, რა მომხიბლავად უსაფრთხოა,
ამტკიცებდე არაფერს!

შენ კი რატომღაც
დაბეჯითებით გნამს,
რომ ყველაზე ლოგიკური რამ,
რაც შეიძლება გვექონდეს,
სინდისია,
და პირიქით, —
ყველაზე სინდისიერი, რაც შეიძლება ჩვენი იყოს,
არის ლოგიკა.

მაგრამ ვერ ამჩნევ,
რომ უმეტესი რამ, ჩვენ გარშემო,
ამ ორ ცნებას უკუღმართად აერთიანებს,
შედეგად კი სახეზეა:
გამქირდავი, უსინდისო ლოგიკა
და უარესი — ლოგიკური უსინდისობა!

ასე, მაგალითად:
მარტო ეს რად ღირს —
საყოველთაო და ჩვეული სიტყვა-პასუხი,
რომელიც შენც და თითქმის ყველას,
ჩვევაში გვიზის;
აბა, სხვა რაა ეს მოდელი:
— გმადლობ!
— არაფრის!

„არაფრის!“ — ხედავ?
სულ ესაა, მართლაც, რ.დ.გ.

ზაფხული, შალოტის ასული

შენი ლოცვები შესმენილია,
სახლიდან გამოვედით!
ჩვენი დიდ-დიდი სარკეები დაპატარავდა,
ჩვენი ხელები ნაზი გახდა,

მუცელი — ბრტყელი,
ალარ გვედის შვრის, სუნელების
და ბოლის სუნი,
ალარც კალთაში გვიზის ვინმე,
არც მკლავზე გვიწვეს, —
სახლიდან გამოვედით.

ჩვენ ვიცით მწვანე ზაფხულის ფასი:
ჰამაკი ჩვენი დაწნულია,
წყაროზე გასვლას ვინ დაგვასწრებს,
ვიცით საერთოდ ყველა ხილის დამურაბება,
ჩვენ ვაძლევთ ახალ ბალიშისპირს
შუადღის სურნელს,
ლარნაკში ეზოს ყვავილების გვერდით
ვდგამთ თევზზე
ბოლოებმოჭრილ სულ ახლახან მოკრეფილ კიტრებს.
თოკები ჩვენი დაგრებილია,
სარეცხი — ჩვენი გაფენილი...
ზაფხული ჩვენ ვართ.

ჩვენ ვართ, ჩვენ, ჩვენ!
სულ ჩვენ ვიყავით.
ეს ყველაფრისთვის საკმარისად გვეჩვენებოდა,
და ეს იყო ყველასათვის სასიამოვნო,
იქამდე, სანამ
მოვისმინეთ შენი ლოცვები:

ვინ ვართ ყოველი ჩვენთაგანი
ზაფხულის შემდეგ? —
საქმიანობას დაბრუნებულ დამსვენებელთა
ყრიამულისგან განძარცული
საკარმიდამო.
რა გვრჩება ბოლოს ზაფხულიდან? —
სიცოცხის მიში
და ადრიანი დაბნელებით დაზაფრულობა.

და მერე როგორ გამალებით გადის ზაფხული...

ამიტომ, სანამ ჯერ კიდევ დროა,
გადავნიეთ მძიმე ფარდები
და ზოგი ჩუმად, ფეხაკრეფით,
ზოგი სულაც კარის ჯახუნით,
ზოგი სისხამზე,
ზოგიც კიდევ შუაღამისას,
ავდექით და
მართლა უკანმოუხედავად
სახლიდან გამოვედით...

წინ დიდი გზა...
დიდი ძალა დაგვჭირდება
ხმაში, მზერაში...

ნეტა ვიცოდეთ,
დარჩა ვინმე, რომ ილოცებდეს,
ამჯერად უკან,
ჩვენი ფეხით დაბრუნებისთვის?!

***
ჯერ ფრჩხილებით გაფრცქვნი ვისწავლე.
მერე ცერით და საჩვენებლით მაგრა მოჭერა,
ნაჭუჭის გახსნა და გვერდიდან გულის გამოცლა.
ბოლოს კი (სულ მთლად დავოსტატდი):
წინა კბილებშია მოვიტყვედი ენის წვერით და
ერთი კნატუნით გავერჩევი, უფროსებით.

ზეიმი იყო
ტაფაზე გვერდებშებრანული კეკლების ხტუნვა,
კოვზით რიტმული მორევის ხმა
და მთელ ოთახში
ოდნავ დამწვრისსუნშეპარული მსუყე სურნელი.
მაგიდის ირგვლივ შემოსხდომა,
ძველი გაზეთის
მიხევე-მოხევა ჩენჩოების დასახვავებლად.
ცხელი კეკლების ამომუჭვა და
კნატაკუნუტით
ერთმანეთისთვის დღის ამბების ხელად ჩაკაკვა.

ტელევიზორის ხმაც ისმოდა დროგამოშვებით,
ზოგი ყავასაც მოიდგამდა მისაყოლებლად,
სიმშვიდე იყო, მყუდროება
მე თუ მზრდიდა...
ოჯახი მეგონა
მოხალული
მზესუმზირა.

სხვათა შორის, შეყვარებულიც:
მახსოვს, ჩვენს სკვერში ბიჭი გოგოს როგორ ურჩევდა
და ხელისგულზე უგორებდა ოქროსფერ მარცვლებს —
წინველურ ყოფის მთელი მუჭა ბედნიერება!
მჯეროდა, ასე ამისხნიდა ვინმე სიყვარულს,
სიამე იყო,
სიტკბო იყო,
მე, სულ მცირე — წყვილობა
მეგონა
გარჩეული
მზესუმზირა.

ეგ კი არა, მთელი უბანიც:
სამფეხა სკამზე ჩამომჯდარი ბებოს ხელებით
სამკუთხედებად გაკეცილი გაზეთის პარკი,
„ერთი კულოკი ათი თეთრი“.
ეზოს ბავშვები
ჯიბის ხურდით რომ ვყიდულობდით
და ერთი ჭიქის
ფასად ბებო რომ ორს გვიყრიდა.
მერე კი, როგორც
დათვი ერბოს, ჩვენც — ჩვენს „სემიჩკას“
ყველა მთხოვნელს რომ იძულებით ვუნანილებდით.

ზოგჯერ
ვისაც ჩვენ დავუყარეთ, ის არ გვიყრიდა,
ზოგჯერ კი — „ორი კეკალი მაქვს, აჰა, ერთი შენ“.
თითო მარცვალი მეგობრობის აღთქმას უდრიდა.
ზეიმი იყო...

უნდა ითქვას, ზოგი ჩვენგანი
ზრდილად ჭამდა,
ანუ ნაჭუჭებს
მუხლზე იბნევდა ან კალთაში,
ზოგი — ძირს ყრიდა,
ზოგი კი სულაც აფურთხებდა და, როგორც წესი,
ვინმე ფანჯრიდან გადმომდგარის ლანძღვას იღებდა.

ეს ზრუნვა იყო,
ეზო იყო,
უბანი იყო
გარეთ მტვრიანი
ხელით ნაჭამი
მზესუმზირა.

...
ამას წინ დედამ ამანათი გამომიგზავნა.
მონატრებულ ქართულ ნუგბართან,
დაფასობულ პარკში იდო
ბრენდირებული
ასი გრამი „მაკნატუნა“ ანდაც „სოლარი“.
რა გავიხარე!
ვაკნატუნე და ვაკრანუნე,
და როცა შავი ჩენჩოების გორა დახვავდა,
ვიგრძენი, როგორ მორჩენილა
რალაცა კარგი,
რალაცა ჩემი, და რალაცა ალბათ ყველასიც:

თბილი, მარტივად გასაგები,
გამეტებული,
ერთმანეთისთვის გარჩეული,
ცოტ-ცოტა ყველას
ხელისგულზე დასაყრელი,
ოდნავ მიმწვარი,
დღემდე რომ მოგვდის მისი სუნი
ზეზეულ სიზმრად,
სულ მარცვალ-მარცვალ ასაკრები
და შესატკბობი
თბილისი —
სახლში მოხალული მზესუმზირა.

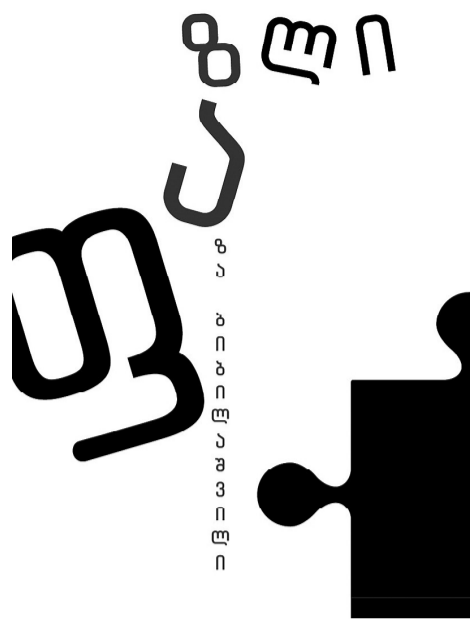

მაია იანტელიძე

ცხოვრების პერიოდული სისტემა

ქნიკურად გართულვებულ, მაგრამ სულიერად ასე გამარტივებულ ჩვენს ყოფიერებაში...

დებულებული გვარივითაა პოეზია და ამას ვერ გაქვსვე, როგორც საკუთარ თავს — ეს სიმბალა და ამისთვის „ვაჟაკობა არ გეყოფა“...

ზაზა ბიბილაშვილის პოეტური კრებული „ფაზლი“ (ნოდარ დუმბაძის გამომცემლობა და ლიტერატურული სააგენტო, 2018 წელი)...

როცა ყოფნა არყოფნა ხანდახან, არყოფნის ყოფნის იმედად და წარსულიც, „კიდობნანი პანდორა“...

ზაზა ბიბილაშვილთან, რაც ყველაზე საინტერესოა, გვხვდება ლექსები რწმენაზე, ავანგარდული გროტესკულობით...

გარე და შინაგანი სინამდვილის ბალანსიცაა პოეტი, როგორც ადამიანიცა და როგორც „მალაღმდეგობრივი“...

ამ მინაზე კი, სამშობლოს რომ უწოდებენ ანუ დამბადებულს („ცაო — მზემავადგამხარო“)...

თემურაზ ხევისთავის არ იყოს, ყელზე მოხვეული ლოდი, მეტ-ნაკლები სიმძიმით, ყველა ღირსეული ინტელიგენტს აქვს ჩვენს ქვეყანაში...

როცა ცხადში ძალიან გაჭირდება, ვერ ვერ ისწავლე, რომ მიხვდეთ, სიზმარი.

„დაემგავსეს ასფალტს, ლოდს, შაერს, ჩვეულებრივ ადამიანს და გადარჩები.“

რადგან არაჩვეულებრიობას არ გაპატიებენ! ასფალტით გადავივლიან, ლოდით კედელში ჩაგატანენ, „კვამლით გაგზურავენ, როგორც შაერს.“

მაგრამ ეს არ უნდა იქცეს ისეთ რისკიან გადახტომად („დაფუშვით — ღია ფანჯარასთან, ღია ფანჯარისკენ“), როგორც გალაკტიონი შეუერთდა მარადისობას...

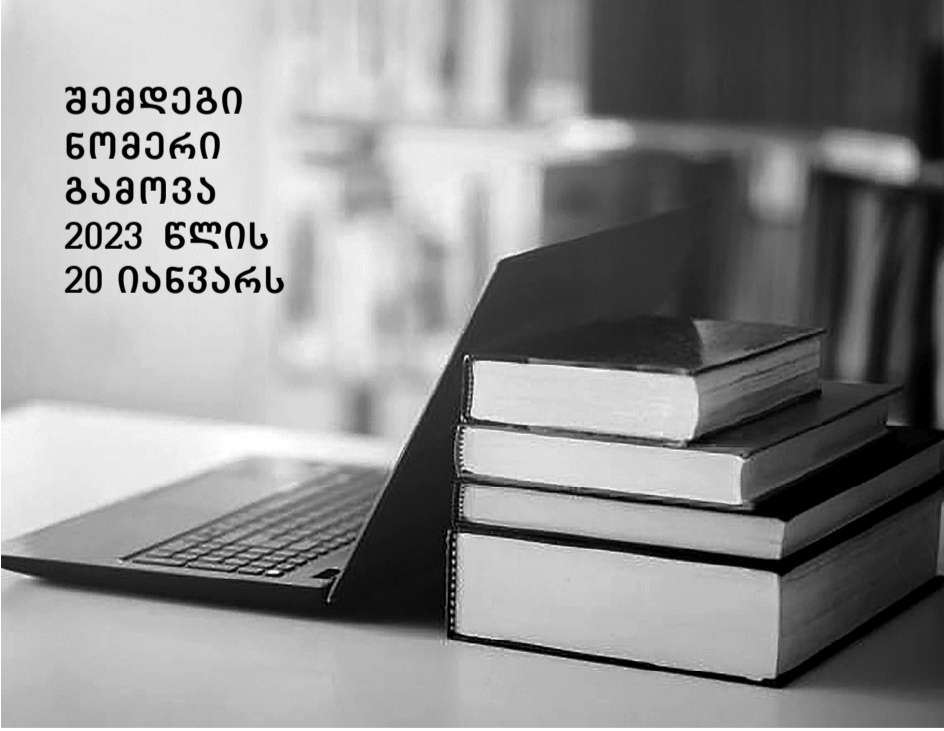
რადგან არაჩვეულებრიობას არ გაპატიებენ! ასფალტით გადავივლიან, ლოდით კედელში ჩაგატანენ...

არა მხოლოდ რომელიმე მთისწვეს, არამედ თითოეულ ჩვენს მთელს, როგორც კარსიან მთვლიან მთვლიან მთვლიან...

„ასე იციან ამქვეყანაში, სათნოა თუ მურდალია — თავის პანოს, ხვატით დამწვარს თუ ყინულის სუდარისანს, პროზის მსუყე საფლობებს და პოეზიის მიმქრალ ტონებს შეგაჩვენებს და შეგიჩვენებს და მერე უცებ მიგატოვებს.“

წუთისოფლის „მედლის“ ორმხრივობა და ყალბი ბრწყინვალი ხანდახან არ გაცხოვრებს იმიტომ, რომ ხანდახან ვითომ იცხოვრო („რამდენჯერმე არ მოკვდი. რამდენჯერმე არ მოკვდი. რამდენჯერმე არ მოკვდი“).

რადგან არაჩვეულებრიობას არ გაპატიებენ! ასფალტით გადავივლიან, ლოდით კედელში ჩაგატანენ...

ლიტერატურული გაზეთი. საქართველოს კულტურის, საპრესტიისა და სახელმწიფო საინფორმაციო სააგენტოს მხარდაჭერით. რედაქტორი ირაკლი ჯავახიძე. ISSN 2346-7940